ijssel land ziekenhuis

Bijlage

Doelgerichte therapie (immunotherapie)

Doelgerichte therapie

Tegenwoordig zijn er nieuwe medicijnen beschikbaar die proberen kankercellen meer doelgericht te remmen in hun groei, zonder teveel schade aan gezonde cellen aan te richten:
Antistoffen: dit zijn doelgerichte medicijnen die de functie van bepaalde eiwitten, waartegen ze gericht zijn, blokkeren. Deze eiwitten zijn in staat kankercellen te herkennen aan eigenschappen op de buitenkant van de kankercellen. Dit zijn zogenaamde monoklonale antilichamen.
Small molecules: zijn doelgerichte medicijnen om direct (of indirect) in cellen door te dringen en zo in de stofwisseling van kankercellen aangrijpen. Kleine moleculen is de Nederlandse term hiervoor.
Grofweg is het verschil dat antistoffen aan de buitenkant van de cel werken, terwijl small molecules aan de binnenkant van de cel werkzaam zijn.
Er wordt vaak gekozen om een aantal behandelmethodes te combineren (bijvoorbeeld chemotherapie en doelgerichte therapie).

Verschillende soorten doelgerichte therapie:

Doelgerichte therapie is onder te verdelen aan de hand van het doel ofwel 'target' van de therapie. Op dit moment zijn er middelen die als doel hebben:

1. Stimulatie van geprogrammeerde celdood
2. Reactie van de afweercellen en eiwitten
3. Remming van de bloedvoorziening
4. Remming van de celgroei

1. Stimulatie van de geprogrammeerde celdood

Wanneer gezonde, lichaamseigen cellen ernstig beschadigd zijn, vernietigen ze zichzelf door geprogrammeerde celdood. Kankercellen kunnen dit vaak niet omdat hun mechanisme tot geprogrammeerde celdood wordt onderdrukt, waardoor ze blijven groeien en delen. Sommige medicijnen kunnen de geprogrammeerde celdood in kankercellen stimuleren en ervoor zorgen dat de kankercellen afsterven.

2. Reactie van afweercellen en eiwitten

Het afweersysteem kan lichaamsvreemde en lichaamseigen cellen herkennen en beoordelen of een afweerreactie nodig is. Het kan in principe ook een onderscheid maken tussen lichaamseigen en lichaamseigen veranderde cellen (bijv. kankercellen). Dit vermogen kan door verschillende factoren verloren gaan. Er zijn enkele antistoffen die kunnen binden aan bepaalde kankercellen wat kan leiden tot een reactie door afweercellen en eiwitten met als gevolg vernietiging van deze kankercellen.

3. Remming van de bloedvoorziening

De kankercellen in een tumor hebben zuurstof en voedingsstoffen nodig om te kunnen groeien. Op het moment dat ze te weinig zuurstof of voeding krijgen gaan ze bepaalde stoffen (groeifactoren) uitscheiden om zo nieuwe bloedvaatjes te maken die richting de tumor groeien. Op deze manier probeert de tumor zichzelf van bloed (en dus van voeding en zuurstof te voorzien) zodat hij kan groeien. De vorming van nieuwe bloedvaten wordt angiogenese genoemd. Medicijnen die dit proces verstoren heten angiogenese-remmers.

4. Remming van de celgroei

Sommige kankercellen hebben ook receptoren voor groei-factoren die op een andere, meer directe manier groei bevorderen. Medicijnen die de binding van deze groeifactoren verstoren, of binnen in de cel het doorgeven van het signaal remmen, hebben ook een gunstige werking op sommige vormen van kanker.

Een behandeling met antistoffen vindt altijd plaats in het ziekenhuis omdat tot op heden deze alleen nog via het infuus kunnen worden gegeven. De duur van de behandeling en de toedieningswijze verschillen. De genoemde middelen kunnen soms als tablet of drankje worden ingenomen, maar worden meestal toegediend via een infuus. De bijwerkingen zijn afhankelijk van het soort middelen, de dosering en de manier van toediening. De meeste bijwerkingen worden echter vaak tijdens de eerste toediening gezien.
Net als bij chemotherapie geldt dat de ernst van de bijwerkingen over het algemeen niets zegt over het resultaat van de behandeling. Bij alle vormen van immunotherapie zijn ‘zich niet lekker voelen’ (algehele malaise), een grieperig gevoel en vermoeidheid de meest voorkomende bijwerkingen.

De oncologieverpleegkundige kan u meer informatie geven over de behandeling met immunotherapie. Ook vindt u veel informatie op het platform kanker.nl of klik op deze link immunotherapie doelgerichte therapie)